

Tekoälyn käyttö opinnäytetyön yhteydessä

Johdanto

Ohjetta sovelletaan perustutkinnon opinnäytteiden kirjoittamisessa sekä soveltuvin osin muiden kirjallisten töiden laatimisessa. Tilanteissa, joissa tekoäly on tutkimuksen kohteena, noudatetaan opettajan tai ohjaajan antamia ohjeita.

Tekoälytyökalujen käyttäminen on sallittua opinnäytetyöprosessin tukena hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti. [Hyvä tieteellinen käytäntö](#) on taustaltaan kansainvälinen menettelyohjeisto, jonka tarkoituksena on varmistaa tutkimuksen eettinen hyväksyttävyyttä ja tulosten uskottavuus sekä tiedeyhteisön toimintakyky. Sen perusvaatimuksia ovat luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto. Tämä ohjeistus noudattaa hyvän tieteellisen käytännön periaatteita.

Opiskelija on itse vastuussa tutkimuksen toteuttamisesta ja toiminnan läpinäkyvyydestä sekä tutkimuseettisten periaatteiden noudattamisesta. Opiskelijan tulee tuottaa opinnäytteensä oman ajatustyönsä tuloksena. Opiskelija on aina opinnäytetyönsä ainoa tekijä ja vastaa kaikelta osin työnsä sisällöstä. Jos opiskelija hyödyntää tekoälyä opinnäytetyöprosessissa, tekoälytyökalujen käyttö on raportoitava näiden ohjeiden mukaisesti. Raportoinnin tarkoituksena on, että opiskelija antaa arvioijalle oikeat ja riittävät tiedot, jotta tämä pystyy arvioimaan työn laadun luotettavasti ja opiskelijoita kohdellaan yhdenvertaisesti.

Tekoälyn käyttöä ohjaavat peruseriaatteet

- **Opiskelijan itsenäisen vastuun periaate**

Akateeminen ja tieteellinen työ perustuu tekijän yksilölliseen vastuuseen eli siihen, että jokainen vastaa omasta työstään. Opiskelija on opinnäytetyönsä ainoa tekijä ja siksi yksiselitteisesti vastuussa omissa nimissään tekemästään työstä ja kaikesta siinä esittämästään – olipa kyse sitten tekstistä, analyyseistä, argumenteista tai lähdeviittauksista. Opinnäytetyön on perustuttava opiskelijan omaan ajatteluun ja työhön. Tämä osoittaa, että opiskelija kykenee ajattelemaan tieteellisesti; analyyttisesti ja lähdekriittisesti. Opiskelija vastaa aina työnsä lopullisesta sisällöstä. Jos työhön on tullut tekoälyn käytön seurauksena asiavirheitä, epäloogisia päätelmiä tai kopioitua materiaalia, opiskelija kantaa aina vastuun itse.

- **Toiminnan läpinäkyvyyden periaate**

Luottamus tieteelliseen työhön rakentuu tutkijoiden rehellisyyden ja menetelmien läpinäkyvyyden pohjalle. Tehokkaiden tekoälysovellusten käyttö on merkittävä tutkimuksellinen ja metodologinen valinta, joka tutkijan on ilmoitettava. Tämän vuoksi tekoälyn käyttö missä tahansa tutkimus- ja kirjoitusprosessin vaiheessa on kerrottava avoimesti, rehellisesti ja selkeästi. Läpinäkyvyys varmistaa myös sen, että työn ohjaajat ja

arvioijat pystyvät oikeudenmukaisesti arvioimaan opiskelijan omaa panosta opinnäytetyössä.

- **Tekoäly on apuväline – ei tekijä**

Tekoäly tulee ymmärtää kehittyneeksi apuvälineeksi, joka voi esimerkiksi tehostaa työskentelyä, tukea oppimista ja auttaa ideoinnissa. Tekoäly ei kuitenkaan ole yhteistyökumppani tai yhteiskirjoittaja eikä se korvaa opiskelijan omaa ajattelua. Tekoälyä tulee käyttää hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti. Tällöin varmistetaan opinnäytetyön keskeinen oppimistavoite, joka on opiskelijan oman ajattelun kehittyminen ja oppiminen.

- **Tietosuoja ja tietojen turvallinen käyttö**

Opinnäytetyön aineistossa voi olla ei-julkisia, erityisellä huolella suojattavia ja/tai tekijänoikeudellisesti suojattua sisältöjä. Tällöin aineiston tietosuoja ja sen tietoturallinen käyttäminen on erityisen tärkeää. Opiskelijan tulee tiedostaa, että monet vapaasti saatavilla olevat tekoälytyökalut tallentavat käyttäjien syöttämät tiedot ja voivat käyttää niitä työkalujen kehittämiseen. Jos näihin työkaluihin syöttää tekijänoikeuksilla suojattua materiaalia, salassa pidettäviä tietoja, henkilötietoja tai muuta ei-julkista aineistoa, kyseessä voi olla tietoturvaloukkaus ja salassapitosopimusten tai lainsäädännön rikkominen.

Tekoälyn käyttäminen opinnäyteprosessin eri vaiheissa

Yliopisto kehottaa käyttämään ainoastaan yliopiston tarjoamia tai suosittelemia tekoälytyökaluja, joiden tietoturvaominaisuudet ja muut vastuullisen käytön periaatteet on tarkistettu ja/tai ohjeistettu. Yliopiston hyväksymien tekoälytyökalujen lista on tämän ohjeen antamishetkellä saatavilla intranetistä osoitteesta <https://intranet.utu.fi/fi/sivustot/ai/sovellukset/Sivut/default.aspx>, ja osa niistä on saatavilla osoitteessa ai.utu.fi.

Seuraavassa annetaan esimerkkejä tekoälyn hyvän tieteellisen käytännön mukaisesta ja vastaisesta käytöstä opinnäyteprosessin eri vaiheissa. Opiskelijan tulee opinnäyteprosessin käynnistyessä keskustella ohjaajansa kanssa siitä, miten hän aikoo hyödyntää tekoälytyökaluja opinnäytteensä laatimisessa. Alla olevat esimerkit eivät ole tyhjentävä listaus tekoälyn käytöstä. Keskustele aina ensin ohjaajasi kanssa, jos olet epävarma ohjeen soveltamisesta omaan työhösi.

- **Aiheen valinta ja rajaus sekä tutkimussuunnitelman laatiminen**

Hyvän tieteellisen käytännön mukaista on esimerkiksi:

- opinnäytetyön aiheen ideoinnissa avustaminen
- mahdollisten tutkimuskysymysten hahmottaminen
- relevanttien avain- ja hakusanojen tunnistamisessa avustaminen
- tutkimusaiheeseen liittyvien teorioiden tai menetelmien alustava kartoitus esiymmärryksen luomiseksi

Hyvän tieteellisen käytännön vastaista on esimerkiksi:

- tutkimusongelmien tai tutkimuksen tavoitteiden luominen ilman opiskelijan itsensä tekemää kriittistä tarkastelua ja sen perusteella tapahtuvaa muokkausta

- tutkimussuunnitelman luominen kokonaan tai olennaisilta osin tekoäyllä: tutkimussuunnitelman rakenteen ja sisällön tulee olla opiskelijan oman ajattelun tulos

- **Kirjallisuuden hakeminen ja hyödyntäminen**

Hyvän tieteellisen käytännön mukaista on esimerkiksi:

- tutkimusten kannalta relevanttien lähteiden tunnistaminen
- tiivistelmän laatiminen artikkeleista, kirjoista tai muista tieteellisen tiedon lähteistä, jotta niiden relevanssia omaan tutkimusaiheeseen voi arvioida - opiskelijan tulee kuitenkin lukea alkuperäinen teksti ymmärtääkseen sen syvällisesti
- teksti- ja lähdeviitteiden muotoileminen tietyn tyylin mukaisiksi

Hyvän tieteellisen käytännön vastaista on esimerkiksi:

- kirjallisuuteen perustuvan tekstin tuottamisen ulkoistaminen kokonaan tai olennaisilta osin tekoäylle
- Lähteisiin perustuvan synteetin luomisen ulkoistaminen kokonaan tai olennaisilta osin tekoäylle: opiskelijan tulee itse pohtia, miten eri lähteet liittyvät toisiinsa
- tekoälyn tuottaman tiivistelmän käyttäminen lähteenä: opiskelijan täytyy aina itse hakea ja tutustua tutkimuskirjallisuuteen sekä viitata siihen

- **Menetelmät, aineiston analyysi ja johtopäätökset**

Hyvän tieteellisen käytännön mukaista on esimerkiksi:

- tekoälyn käyttö apuna sopivien menetelmien tunnistamisessa ja hallinnassa
- tekoälyn käyttö haastattelun tai kyselylomakkeen kysymysten hiomiseen
- tekoälyn käyttö haastamaan omia argumentteja

Hyvän tieteellisen käytännön vastaista on esimerkiksi:

- tutkimusdatan sepittäminen, vääristely tai manipulointi tekoälyn avulla
- aineiston analyysiin ja tulosten tulkintaan liittyvien valintojen ulkoistaminen tekoäylle
- johtopäätösten tekemisen ulkoistaminen tekoäylle

- **Opinnäytteen esitystavat ja tekstin kirjoittaminen**

Hyvän tieteellisen käytännön mukaista on esimerkiksi:

- opiskelijan tuottaman tekstin kirjoitusasun ja kielioppivirheiden tarkistaminen
- tekstiosuuksien uudelleenmuotoilu opiskelijan tuottamassa tekstissä kielellisen ilmaisun selkeyttämiseksi
- opiskelijan omien tuotosten visuaalinen havainnollistaminen: tekoälyn käyttö pitää raportoida ohjaajan ohjeiden mukaan

Hyvän tieteellisen käytännön vastaista on esimerkiksi:

- tekstin tuottamisen ulkoistaminen tekoäylle
- tekoälyn käyttäminen kypsyysnäytteessä

- **Lähteet ja viittaaminen**

Tekoäly ei ole toimija eikä siten myöskään lähde, joten se ei voi olla tekijä tai kirjallisuuslähde. Muista, että tekoälyn käyttö pitää raportoida erikseen.

Hyvän tieteellisen käytännön mukaista on esimerkiksi:

- tekoälyavusteisten tiedonhakutyövälineiden ja viitteidenhallintaohjelmien käyttö
- lähdeviitteiden ja lähdeluettelon muotoseikkojen tarkistaminen tekoälyllä

Hyvän tieteellisen käytännön vastaista on esimerkiksi:

- laatia lähdeluettelo tekoälyn avulla tarkistamatta sitä
- tekoälyn tarjoamiin lähteisiin viittaaminen lukematta alkuperäistä lähdettä

Tekoälyn käyttöä koskeva selvitys

Läpinäkyvyyden periaate edellyttää, että opiskelija antaa tekoälyn käyttöä koskevan selvityksen opinnäytetyössään. Selvitys tulee antaa esimerkiksi johdannossa, menetelmäosiossa tai – etenkin jos selvitys on pidempi – liitteessä (yksikön ohjeiden mukaan). Hyvän tieteellisen käytännön mukaista on myös kertoa, mikäli tekoälyä ei ole käytetty.

Selvityksessä tulee antaa kattava ja läpinäkyvä kuvaus tekoälytyökalujen käytöstä, jotta arvioija pystyy arvioimaan työn laadun luotettavasti ja opiskelijoita kohdellaan yhdenvertaisesti:

- jokaisen tiedonhaussa käytetyn työvälineen nimi ja versio
- muu opinnäyteprosessin vaihe, jossa tekoälyä on käytetty
- käytetyn tekoälytyökalun nimi ja versio
- yksityiskohtainen kuvaus siitä miksi ja miten tekoälytyökaluja on käytetty, mukaan lukien kuvaus käytetyistä kehotteista (engl. prompt)
- kuvaus toimenpiteistä, joilla opiskelija on pyrkinyt varmistamaan tekoälyn tuottamien vastausten oikeellisuuden

Tapio Salakoski
Vararehtori

Jakelu

Tiedekunnat ja laitokset
Turun yliopiston ylioppilaskunta

**TURUN
YLIOPISTO**
UNIVERSITY
OF TURKU

Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti Turun yliopiston UTUsign-järjestelmällä
This document has been electronically signed with UTUsign system of the University of Turku

Päiväys / Date: 11.05.2026 15:25:05 (UTC +0300)

Petri Sjöblom

opintoasiainjohtaja

Turun yliopisto

Organisaation varmentama (UTU-käyttäjätunnus) (eIDAS-tunnistamisen varmuustaso: korotettu)
Certified by organization (UTU user account) (eIDAS level of assurance: substantial)

Organisaation varmentama

Päiväys / Date: 11.05.2026 16:45:47 (UTC +0300)

Tapio Salakoski

vararehtori

Turun yliopisto

Organisaation varmentama (UTU-käyttäjätunnus) (eIDAS-tunnistamisen varmuustaso: korotettu)
Certified by organization (UTU user account) (eIDAS level of assurance: substantial)

Organisaation varmentama